

POSTANOWIENIE

Dnia 26 marca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romuald Dalewski

w sprawie z odwołania L. M.

od decyzji Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Województwie Podkarpackim w Rzeszowie

o ustalenie stopnia niepełnosprawności,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 26 marca 2024 r.,

na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Okręgowego w Krośnie

z dnia 30 czerwca 2022 r., sygn. akt IV Ua 17/22,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. przyznaje od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Krośnie na rzecz radcy prawnego K. J. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych, powiększoną o stawkę podatku od towarów i usług, tytułem zwrotu kosztów pomocy prawnej udzielonej odwołującej się w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Województwie Podkarpackim w Rzeszowie Orzeczeniem z 2 września 2021 r., uchylił w części orzeczenie o stopniu niepełnosprawności wydane przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Krośnie z 28 czerwca 2021 r.

o zaliczeniu wnioskodawcy L. M. do osób niepełnosprawnych w stopniu lekkim, orzekając przyczyny niepełnosprawności oraz wskazania do szkolenia specjalistycznego. W uzasadnieniu wskazano, że stan zdrowia wnioskodawcy kwalifikuje go do zaliczenia do lekkiego stopnia niepełnosprawności.

Powyższe orzeczenie zaskarżył wnioskodawca, wnosząc o zmianę zaskarżonego orzeczenia przez zaliczenie go do grupy osób niepełnosprawnych w stopniu wyższym.

Wyrokiem z 21 marca 2022 r. Sąd Rejonowy w Krośnie Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych odwołanie oddalił.

Sąd pierwszej instancji przytaczając treść przepisu art. 3 ust. 1 pkt 3 i art. 4 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych wskazał, że do lekkiego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu powodującą w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy, w porównaniu do zdolności, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną, lub mająca ograniczenia w pełnieniu ról społecznych dające się kompensować przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne. Powołał się na przeprowadzony w sprawie dowód z opinii biegłego lekarza sądowego specjalisty z zakresu onkologii, który w wydanej opinii z dnia 20 grudnia 2021 r. stwierdził u wnioskodawcy raka prostaty. W ocenie biegłego powyższe schorzenie powoduje, że wnioskodawca jest osobą niepełnosprawną w stopniu lekkim.

Na skutek apelacji wnioskodawcy Sąd Okręgowy w Krośnie wyrokiem z 30 czerwca 2022 r., oddalił jego apelację.

Sąd Okręgowy podzielił i uznał za własne zarówno poczynione przez Sąd Rejonowy instancji ustalenia faktyczne, jak i dokonane na ich podstawie rozważania prawne. Ocena zgromadzonego materiału dowodowego dokonana została zgodnie z kryteriami wynikającymi z art. 233 § 1 k.p.c.

Sąd drugiej instancji podkreślił, że istotą niniejszego postępowania jest ustalenie, czy wnioskodawca z uwagi na posiadane schorzenia powinien zostać zaliczony do grupy osób niepełnosprawnych w stopniu wyższym aniżeli lekki tj. o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności.

W ocenie Sądu Okręgowego opracowana w sprawie opinia biegłego lekarza sądowego z dziedziny onkologii S. N. dała odpowiedź na istotę postępowania. Opinia ta została opracowana przez biegłego posiadającego odpowiednią wiedzę specjalistyczną adekwatną do schorzeń na jakie cierpi wnioskodawca. Wnioski zostały przez biegłego rzetelnie i fachowo uzasadnione.

Sąd Okręgowy podniósł, że zdaniem biegłego wnioskodawca jest osobą wg oceny onkologicznej kwalifikującą się do lekkiego stopnia niepełnosprawności. Biegły w pełni zgodził się z orzeczeniem Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności odbytego 2 września 2021 r. W ocenie onkologicznej okres powstania niepełnosprawności to sierpień 2021 r. - data rozpoznania raka prostaty. W uzasadnieniu opinii biegły podniósł, że wnioskodawca jest wydolny krążeniowo i oddechowo. Ograniczenie raka do samego narządu, zakwalifikowany do leczenia zachowawczego radioterapii. Nie znajduje istotnych następstw w sposób znaczny ograniczających funkcje organizmu.

W ocenie Sądu Okręgowego ww. biegły bezpośrednio odniósł się do rozpoznanych u wnioskodawcy schorzeń i szczegółowo, spójnie oraz logicznie przedstawił wnioski końcowe. Sąd Okręgowy w całości aprobuje stanowisko Sądu Rejonowego, że dolegliwości, na które cierpi wnioskodawca powodują u niego niepełnosprawność w stopniu lekkim.

Wobec powyższego, wbrew zarzutom apelacji, wnioskodawca nie spełnia przesłanek kwalifikujących go do osób o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności. Zarzuty apelacji świadczą jedynie o tym, że wnioskodawca w sposób subiektywny, odmiennie niż biegły ocenia swój stan zdrowia, co według Sądu Okręgowego, nie daje podstaw do ustalenia umiarkowanego stopnia niepełnosprawności.

Sąd pierwszej instancji pominął dowód z opinii biegłych z zakresu psychiatrii i psychologii z uwagi na to, że jak wynikało z informacji biegłych ww. specjalizacji, wnioskodawca wezwany na badanie w dniu 17 lutego 2022 r. telefonicznie poinformował biegłą psycholog, że nie zgłosi się w wyznaczonym terminie z uwagi na prowadzoną chemioterapię w B.. Jednocześnie domagał się aby badanie zostało przeprowadzone w sobotę lub w niedzielę. W ocenie Sądu Okręgowego, decyzja Sądu pierwszej instancji o pominięciu dowodu z opinii biegłych z zakresu

psychiatrii i psychologii była słuszna. Wnioskodawca inicjując postępowanie przez wniesienie odwołania, winien liczyć się z koniecznością stawienia się na badanie do biegłych sądowych, a razie nie możliwości stawienia się z przyczyn np. zdrowotnych, winien wnosić o wyznaczenie przez biegłe innego terminu. Niemniej na pewno nie w dni wolne od pracy.

Od wyroku Sądu Okręgowego skargę kasacyjną wniósł L. M.. Skarżący zaskarżył wyrok w całości i wniósł o jego uchylenie oraz uchylenie wyroku Sądu Rejonowego.

W podstawach skargi kasacyjnej skarżący zarzucił:

1. naruszenie prawa materialnego, tj. art. 4 ust. 1-3 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, przez błędną wykładnię i w konsekwencji niewłaściwe zastosowanie, polegające na zawężającej wykładni przesłanek zaliczenia do danego stopnia niepełnosprawności i w konsekwencji błędne uznanie, iż skarżący powinien zaliczać się do lekkiego stopnia niepełnosprawności.

2. naruszenia przepisów postępowania mających istotny wpływ na wynik sprawy, w szczególności art. 227 i art. 278 k.p.c., przez bezzasadne pominięcie dowodów z opinii biegłych z zakresu psychiatrii i psychologii z uwagi na niemożność stawiennictwa skarżącego na badaniu w terminie wyznaczonym przez biegłego, w sytuacji, gdy skarżący należycie usprawiedliwił swoje niestawiennictwo oraz prosił o wyznaczenie innego terminu badania.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący podniósł, że istnieje potrzeba wykładni przez Sąd Najwyższy przepisów ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz o zatrudnianiu osób niepełnosprawnych w zakresie oceny przesłanek uprawniających do zaliczenia do poszczególnych stopni niepełnosprawności, jak również wykładni przepisów z zakresu postępowania dowodowego, w szczególności w zakresie konsekwencji niestawiennictwa na badaniu przez biegłego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia w celu jej merytorycznego rozpoznania.

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia. Nie przysługuje od każdego orzeczenia sądu drugiej instancji, które nie satysfakcjonuje strony skarżącej. Wnosi się ją do Sądu Najwyższego od prawomocnego wyroku poza tokiem instancji. Jej przyjęcie do merytorycznego rozpoznania musi być uzasadnione istotnym interesem publicznym, w szczególności potrzebą dokonania wykładni przepisów, które jeszcze nie doczekały się sądowej interpretacji albo wywołują poważne wątpliwości, rozstrzygnięciem istotnych zagadnień prawnych, zwłaszcza o charakterze precedensowym, dotychczas nierozważanych przez Sąd Najwyższy, wreszcie wyeliminowaniem orzeczeń oczywiście i rażąco wadliwych. Wniesienie skargi kasacyjnej doznaje istotnych ograniczeń, pozwalających Sądowi Najwyższemu na wstępną selekcję spraw, które będą merytorycznie rozpoznane (tzw. przedsąd).

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

Wniesiona skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony w ten sposób, że w sprawie występuje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości.

W razie powołania jako przesłanki przedsądu potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie, przepisy mające być przedmiotem wykładni Sądu Najwyższego powinny należeć do katalogu przepisów, których naruszenie przez sąd drugiej instancji zarzucono w ramach podstawy skargi (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 4 września 2002 r., I PKN 682/01, OSNP 2004, nr 12, poz. 211). Rzeczą skarżącego jest zaś wykazanie, że określony przepis prawa, mimo że budzi poważne wątpliwości, ze sprecyzowaniem, na czym te poważne wątpliwości polegają, nie doczekał się wykładni bądź niejednolita jego wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, które to orzecznictwo należy przytoczyć

(por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002 nr 12, poz. 151; z 28 marca 2007 r., II CSK 84/07, LEX nr 315351; z 15 października 2002 r., II CZ 102/02, LEX nr 57231; z 13 grudnia 2007 r., I PK 233/07, OSNP 2009 nr 2-4, poz. 43 i z 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133). Budzący wątpliwości interpretacyjne przepis musi mieć zastosowanie w sprawie, a jego wykładnia – znaczenie dla jej rozstrzygnięcia. Przedmiotem zainteresowania Sądu Najwyższego jest jednak sam przepis, a nie rozstrzygnięcie konkretnego sporu. Stąd też wątpliwości interpretacyjne powinny być na tyle poważne, aby ich wyjaśnienie nie sprowadzało się do prostej wykładni przepisów i w jej wyniku rozstrzygnięcia sprawy. W tym wyraża się publicznoprawny charakter skargi kasacyjnej. Celem realizowanym w wyniku rozpoznania skargi kasacyjnej jest bowiem ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni przepisów prawa oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój jurysprudencji i prawa pozytywnego, a nie korekta orzeczeń wydawanych przez sądy powszechne (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy, należy stwierdzić, że skarżący nie wykazał istnienia powołanej przez siebie przesłanki przedsądu. Przede wszystkim wymaga zauważenia, że profesjonalny pełnomocnik skarżącego nie uzasadnił wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w sposób jaki oczekuje się od profesjonalnej strony wnoszącej skargę kasacyjną. Oparcie wniosku jedynie na twierdzeniu, że istnieje potrzeba wykładni przez Sąd Najwyższy ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej w zakresie oceny przesłanek uprawniających do zaliczenia stopni niepełnosprawności jest niewystarczające. Brak jest jakiegokolwiek jurydycznego uzasadnienia wniosku przy czym nie spełnia tej potrzeby uzasadnienie podstaw kasacyjnych skargi. Skarżący nie uwzględnił, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej winien być zredagowany i skonstruowany, osobno od uzasadnienia podstaw kasacyjnych by Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w podstawach jego uzasadnienia. Te same rozważania tyczą się twierdzeń skarżącego o potrzebie wykładni przepisów z zakresu postępowania dowodowego (również postanowienia Sądu Najwyższego: z 31 stycznia 2008 r., II UK 246/07, LEX nr 449007; z 10 marca 2008 r., III UK 4/08, LEX nr 459291; z 9

czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 404134 i z dnia 19 czerwca 2008 r., II UZ 18/08, LEX nr 406392).

Niezależnie od powyższego dodatkowo podnieść należy, że zgodnie z art. 4 ust. 2 ustawy z 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych. A zatem warunkiem zaliczenia do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności jest nie tylko stopień naruszenia sprawności organizmu w odniesieniu do zdolności do wykonywania zatrudnienia, ale także istnienie wymogu pomocy innej osoby w celu pełnienia ról społecznych w związku z ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 marca 2014 r., II UK 360/13, LEX nr 1466628).

W przedmiotowej sprawie Sądy obu instancji jednoznacznie ustaliły bazując na opinii biegłego lekarza sądowego specjalisty z zakresu onkologii, że wnioskodawca jest osobą niepełnosprawną w stopniu lekkim. Wymaga podkreślenia, że sprawy o ustalenie stopnia niepełnosprawności są sprawami, dla rozstrzygnięcia których niezbędna jest ocena stanu zdrowia ubezpieczonego. Sąd nie jest władny oceniać tej okoliczności samodzielnie. Stan zdrowia osoby ubezpieczonej bezsprzecznie jest okolicznością, dla której ustalenia, niezbędne są wiadomości specjalne w rozumieniu art. 278 § 1 k.p.c., wymagające udziału w procesie biegłych lekarzy sądowych. Kluczowa dla tego rodzaju spraw okoliczność stanu zdrowia oraz ocena stopnia niepełnosprawności - w przypadku sporu co do tej okoliczności - nie może być ustalana przez sąd samodzielnie lub wyłącznie na podstawie innych dowodów zgłaszanych przez strony postępowania. W aktualnym stanie zdrowia wnioskodawcy nie stwierdzono, by był on osobą niepełnosprawną w stopniu wyższym niż lekki i w tym przedmiocie wypowiedział się biegły sądowy posiadający wiedzę specjalistyczną adekwatną do jego schorzeń.

Nie budzą również wątpliwości interpretacyjnych przepisy kodeksu postępowania cywilnego na które powołuje się skarżący tj. art. 227 k.p.c., i art. 278 k.p.c. Powołanie się na przesłankę przedsądu, przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 2

k.p.c., wymaga wskazania przepisu prawa, którego wykładnia budzi wątpliwości, określenia zakresu koniecznej wykładni, wykazania, że wątpliwości interpretacyjne mają poważny charakter i wymagają zajęcia stanowiska przez Sąd Najwyższy. Tego skarżący we wniosku w żaden sposób nie wykazał.

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy uznał zatem, że skarżący nie zdołał wykazać, że zachodzi potrzeba merytorycznego rozpoznania jego skargi kasacyjnej, co skutkuje odmową jej przyjęcia na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c.

Zwrot kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu ustalono na podstawie § 15 ust. 2 w zw. z § 16 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (jednolity tekst: Dz.U. z 2019 r., poz. 68).

[SOP]

[ms]